

1789.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVAORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVAORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

Tiro. 1.

Schönfeldste

Cyf. Král. Pražské Mowiny.

Dne 3 Ledna.

Spisowatel k swým laskawým Čtenářům.

Zakmět žádný není, anby radci a s wěšším zalíbením čtářwal Mowiny, gafo
 když ony z vzdálených y okolních zemí náležité o wálce a brozném krwe
 proliti pšij. Toto owšsem Čtenářů zalíbení mohloby se za nepravé poqládati,
 že rádi čtaw a slyšij o tak brozném dípadle, na kterém mnohonácte tisíců
 lidí bídne zahyne, a ginát nashťastnými wčiněno býwá. Alež takeli to w mocy
 Čtenářů pozůstawá, že se wálky wedau, že se lidé mordugj, že města w prach a
 w popel obrácena býwagj, že se země a krásné kraginy od nepřátelských rukau
 poplenj a gafo z kořene wyrátégj: Ale — to w mocy obecného lidu nepozů-
 stawá, a k tomu zagisté — aspoň z mých Čtenářů — té neymenšij příležitosti
 nedal. — Když se tedy wálky wedau, kdo tjm přejina? — Mřocnářowé; nebo
 oni swých poddaných wšeliké pohodlj, dobré, štěstj, bezpečnost, a at slowem
 dím, wšefcko toto zemské blahostlawenstwj k swým rukau swěřené magj; a gať toto
 wšse oni swým poddaným opatřj, když o to ge nepřátelé přistrogiti hledj: gať oni
 swých práw hágiti budau, když nepřátelé na gegich ngmu co před se berau?
 a gať

a gak bugnost a psychu nepřátel štročej a porlačej, gestli ona se den po dni rozširuje a rozmáhá z neginác než — pokud se wse w pokogi a mjrnosti naxprawiti nedá — wálkau broznau a krowau, gaká předešleho roku dne 9 vnora od Jozefa Welikého Cysáře Turkum aublawajm nepřátelům Křesťanstwa, wy-powědjna byla. Takeli tento weliký a slawný Mocnár spravedliwě wognu s pyssnými Turky wede, to každy Čtenár z Klowin mých minuleho roku poznati mohl; a gá zde toliko dokládám: Oně gest spravedliwy, a nelžeť genu co nez spravedliwého před se wzyti.

Že té tedy již strany Čtenáři Klowin osprawedlnění gsau, že ač rádi Klowiny o wálce čtau, předce proliti lidště krowe, poplenění zemj a fragin, a popálení měst a dědin nežádají, aniž tjm winni gsau, že tyto zlé wěcy na lidště pozkolenj doljha. — Gá ale powjm wlastně přejmá, proč lidem čtenj Klowin o wálce nad wšeliké giné přibody wěc zamilowanějši gest. Wenš zagistě přiběhu, kterjšby důležitějši byli, gak w čas wálky; nebo tehdaž není činiti gen o kus zezmě, o některý potok, aneb o gednoho toliko člověka; ale tehdaž gedná se o znamenité fraginy, o slawná králowstwj, o wedenj obchodu po welikých řekách, a o mnohonácte tisíc tisíců lidí, kterjš se před nepřátely postawiti musj. K tomu, každému gak od přirozenj wnuknuto gest, že wj o nestalém štěstj, a že štěstj y neshěstj gak na gednom kole se zmjstá, a nepředzwj žádný, ku které straně toz to aneb ono nachyliti se může. Bdyž tedy Čtenár Klowin o tak důležitých wětech, o tolikeronásobných změnách co wyzwědět chce, zdali geho žádost a zaljbenj w tom neprawě byti může? ne — a není ničkrat neprawě; a on toliko zwědětí hledj o tom, coby se genu aspoň zdaleka z wogny buď prospěšné aneb škodné zdáti mohlo. K tomu také Čtenár Klowin gsá y tento wžitok, že se štrez Klowiny dowj o wšech přibězích, o wšelikých změnách, o wjítěstwj y neshěstj, a to ochotně a w takowě prawdě, která nedopustj, aby on, žeby se wěc skutečně byla stala, pochybowal; kdezto ginák naproti tomu přinnacenby byl neprawým powěstem, nedůwodným rozprávám, a snad, co dětkowě v kamen, a baby v přeslic o swedených bitwách, o porážkách mnoho tisíc tisíců lidu, a o hrozném wkrutenstwj nepřátel wyprawungj, wvěstj, gakž se takowých powjdaček lonšleho roku, zwlastě mezy sprostnějšim lidem, hrubě na wšech stranách roznášelo.

Gíž ale, mogt Čtenáři! co gá Gim, když stále gen o wálce pišj, která snad ani letošního roku k swému koncy nepřigde, při tomto nastalém roce za winš složiti mám? Zdali winšowati mám, aby nám Wšemohaucý swého hogného požehnánj udělil? toho buď, genu chwála, gakž takž w dostatku máme, ale předce gen nám drabeta brozj; bohatšwj z ay! bohatj lidé sobě stěžujj, že nyní wětšj danj pro wedenj wálky napomocni byti musj; tak my tedy budme sporkogeni tjm, co máme, abychom, gsance možnějši učinění, přjčiny neměli gak onino bohatj sobě stěžowati. Cobyh ale předewšim winšowal, gest gediny, swazej pokog; a pokud tento přejadaucý host gestě dosawad mezy Klowin mými

než

nemá, nechť aspoň mezy námi ve věcech našich domácích sobě své bydlo zvolí, nebo gest ten gediny nástrog, kterýmž wsecky věci, byt sebe menšij byly, v wezliké rostau, a bez kteréhož wsecky věci, byt také neywětšij byly, na ruzno gdau, a na mizynu přichážegi. Cobych pak ostatně pro wseobecne dobré winssowal, gest to, aby letošního roku opět tak Turcy weyprast dostali, gakeho lonšeho roku něz folikrát zafnysli; aby gegich neywětšij Wessyr opět s takowau hanbau nazpátek caufal, gako lonšeho roku k swému neywětšimu posiněhu z Banátu wstaupiti musyl; a když se tyto věci k našemu dobremu diti budau, aby Čtenátowé w hognosti s neywětšim potěšenim tyto mé česté Nowiny čitali. Straň se.

Wogenssij Příběhowé. List 75th.

Polnj Šbrognosta de Wins, který w nepřistomnosti polnjo Marssalka Barona Laudona wogsto ležicý w Charwátich a Slawonyi pod swau zprávou má, pod dátum 17. prashnce dáwa zpráwu, že Turcy naši neyposles dněgšij stráž na Bozarackém wochu přepadnaut aumysl měli, a proto Laytnant Borojewiě od Banátnjo pěšjho regimentu s 26 ostrostřelcy a 40ti Seresazny té stráž na pomoc přitáhl.

Gedwa ale Laytnant na své místo přissel, Turcy as 600 w počtu učinili autok na naši stráž, který přes hordinu trwal, a při kterém 7 ostrostřelců padlo, a 7 bylo poraněno; též od Seresazny 1 kaprál a 8 sprostých zabito, a 9 mužů bylo poraněno.

Když Laytnant Borojewiě spatřil, že Turkům stále čerstwý lid přibýwa, tak on s swým lidem caufnul nazpátek k lesu, strže což ten prospěch měl, že Turcy, když mu mezy tjm Heytman Buchewiě s swým wogstkem na pomoc táhl, w neywětšij rychlosti nazpátek vrekli.

S nepřátel 31 zabitých mužů na místě ležeti zůstalo, a poraněných mnohem wětšij počet býti mohl.

Když nato giná patrola wyslana

od Heytmana Buchewiě tu zpráwu přinesla, že obywatelé w nepřátelstě wessuicy Bolandyssie Heytmana o pomoc žádagi, poněwadž w nebezpečenstwj gsau, aby gich Turcy ze wsecho neoblaupili, proto že se vzdali pod naši ochranu; tak Heytman Buchewiě wyschl hned s nězjakau částkau swého lidu proti Turkům, kteří gž byli na cestě k Bolandyssi. Gak mile tiro Turcy spatřili náš lid, hned opět nazpátek vrekli, a odwedli sebau toliko něco málo pokradeného dobytka; Bolandyssij pak obywatelé předewšij ginau laupěžj zachráněni byli.

Podle zpráwy od polnjo Šbrognosty Fabrys, který w Sedmihradské zemi wogsto pod swau zprávou má, strz wyzweďaće dowěděl se naši, že Turcy přessli Dunag s tjm aumyslem, aby Ruské y naše wogsto pozorowali, wšak ale neywřjdiwssie ničeho, nazpátek se wrátiti musyli.

Rozličné Nowiny.

3. Kakaus 19. prashnce.

Ostrow Berečan Rusům diwanu náhodau přissel do rukau. Gž od začátku listopadu mnoho plků (tak Rusowé

wé gmenugi regimenty) odráhlo od Čakowa, obrátice se k Nowé Serwii, aby tu přes zymu přešli; y také ostatnj lid postoupil as na mši cesty od obležene perwnosti, a právě objíral se děláz ním baráků, když rychlý posel z Petruspurku přigel, přinesa to poručení, aby se wogsto na své staré místo postavilo, a ssturm na perwnost pustilo, nechť on gač chce draze státí bude. Nežy tjm, co Rusťe wogsto od perwnosti táhlo, Kazpitán Bassa, který newstále na lodjch v Berečanu stál, pustil se odrud s swým lodnjm wogstem, gsa té perwné naděge, poněwadž Rusowé z té strany po zemi od obležení perwnosti pustili, tedy že se o perwnost nebude mjt co obáwati. Ale Kníže Potemkyn wida tento pro sebe welmi pohodlný čas, učinil autoť na ostrow, a byl tak šťastný, že s pětistýcy muži geg wybogowal.

Tak rovněť v nás, gačo odginud zpráwy gđau, gest brozná zyma, a wssudy hluboce sněhu ležj; takměť kazdeho dne zpráwy přicházegj, že mnoho lidj pomrzlo. Za Wjdnj na nowos městských drahách okázali se wlcj, a zagicy na mnoha místech z nedostatku potravj až do wesnie wbihagj. Gistý mysliwec na Guntramsdorfském panstwj w těchto dnech střelil po gednom sedláku, který při stawenj na swém poli zagice wtlaukl, a wrazil mu wsscky broky do twáře; nato nabil podruhé, a zabil geg do smrti. Tento vkrutný člowěk byl hned chycen, a odweden we Wjdní hrdehnjnu práwu, kdež záplatu za swoug hanebný skutek očekáwa, poněwadž podle patentu myslivosti toliko tehdaž mysliwciům střileti powoleno gest,

kdyžby na ně pylácy a zloděgi zwěre wypádli.

Z Mayneu 12 prashnce.

Strz newstále trwagjcy zymu, která den po dni wětšj gest, předewčirem ráno o 9tě hodině řeka Reyn pomalu se zastawila. Zdyž se let sázel, přihodil se tento strassliwý přiběh: Weliká lodj plná lidj, která se přewázela do Kastellu, w prostřed řece zamrzla. Břik těch lidj a wolánj na pomoc rozlihalo se na wsscky strany, ale žádného k nim přístupu nebylo. Až posléz měšťané na Kastellu strz vdeřenj na zwon k tomu probuzeni byli. Oni tedy k napomožení swým bližnjm, kterj giž s smrtj zápasyli, wstoupili na gednu lodj, pracowali ze wssj syly, a opowáziwse se swých žiwotů, strz led dopravili se až k oněm newšťastným, kterj napolo zmrzli za 4 hodiny w smrtedlných auzkostech postaweni byli, y ge wywobodili. Od wčerejšho dne lidé gđau po Reynu, gačo po perwné zemi.

Z Moldawy 18 listopadu.

Kynj giž skutečně nasse wogsto rozloženo gest do zymnjch bytů, a to syce w dyli 5 mil za Románem, proto že wssickni nepřátelé nazpátek odráhli. Zdalí tu přece zůstaneme státi, aneb gynam se obrátíme, o tom teprw časem se dowjme. Sedlácy, v kterých rozloženi gsine, gsau syce welmi možnj, ale k nám newoljdnj. Ten kus země w Moldawě, která ted cýsarstwu král. dworu přináležj, obsahuge patero ispráwnictwj aneb fragů, z kterých kazdy gest wětšj, než kterýkoli frag w Galicji. Řeka Seret gest meznj nassj Moldaw-

da-